

omfattet fra NHN's saml.

BUDSTIKKEN

19. desember 1942.

DER KOMMER EN DAG. Av Odd Borset.

Vi ser det nyttet. Sjel og ånd er sterkere enn lenker og bånd. Den som er trofast mot seg selv blir aldri noen trell.

Vi så på den som trengte inn og tankte i vårt stille sinn, at dette land med fjord og fjell er vårt allikevel.

Det fedre hadde skapt i fred ble spyttet på og revet ned. Clemt var vårt eget usle kiv, det gjaldt nasjonens liv.

JØDEFORFOLGELSER.

De uinneskelige jødeforfolgelsor som finner sted i vårt land har vakt bitter forargelse og djup sorg hos alle nordmenn. Uten grunn er hundrevis, ja tusener av disse uskyldige mennesker kastet ut i ulykke og fortvilelse. Den 26.nov., etterat nærsagt alle mannlige jøder i landet allerede var arrestert og jødiske forruer og eiendeler beslaglagt, gikk statspolitiet til arrestasjon av kvinner og barn. Instrukksen lød på anholdelse av alle kvinnelige jøder (og deres barn) som hadde J i passet, norske, statsløse, tyske, slovakiske, kroatiske eller statsborgere av et av de av Tyskland besatte land. De anholdte fikk ordre om å medbringe proviant for 4 døgn, samt arbeidskler og de nødvendigste personlige gjenstander. Kl. 5-6 om morgenen begynte statspolitiet sin hensynsløse jakt. På en rå og brutal måte blev kvinner og barn revet ut av sine hjem, døren blev låst bak dem og de blev omgående ekspedert ut til bryggen hvor troppetransportskipene "Donau" og "Monte Rosa" skulle bringe dem til slavearbeide i Polen og Tyskland. I løpet av en eneste formiddag var 1000 jøder arrestert og ført ombord i skipene

Du kan være helt sikker på at det er en som kjenner Deg og stoler på Deg som har sendt Deg denne avisen. Detraks Du har lest den, må Du sende den videre til en DU kjenner.

GOD JUL OG GODT NYTT ÅT TIL VÅRE LESERE.

Som bauner fra hver tind og nut det lyscr: Vi skal holde ut. Den slokner aldri denne ild - la komme hva der vil.

Vi ser jo hva som daglig skjer og vet at der vil følge mer. Men håpet Skinner like blankt om der er mørkt og trangt.

Vi skal se mer av svik, bedrag, men i de tyngste nederlag, da hamrer våre hjerteslag: Der kommer nok en dag:

søs forlot Oslo kl. 3 c.m. De hjerteskjærende scener som utspilte sig på bryggen før båtenes avgang vil et øienvidne aldri glemme. Om morgenen hadde dr. Hans Engø sammen med en flokk hirdmenn optrått på Ullevål sykehus og dor utpekt de jødiske patienter som skulle følge med transporten. Disse blev ført ombord på sykebårer, men enkelte måtte klare sig selv ved hjelp av stokker. En mor med et 3 uker gammelt barn på armen og to andre smårollinger hengende i skjortene gikk med løftet hode over landgangen. Tre kvinner, datter, mor og bestemor stod rádville og så sig omkring. De to eldste alvorlige og behersket, mens den lille piken hukket hysterisk og klamret sig til moren. Lenger borte stod opstillet et geledd av menn som om natten var ankommet i åpne kuvognar fra jødeleiren ved Tønsberg. Sultne og forfrosne stod de i timevis før de fikk gå ombord. Efter dette har forfølgelsen av voksne og barn fortsatt. Statspolitiet har hentet foreldrelose barn fra barnehjem og gamle og syke og anbragt dem i konsentrationsleire. Planen var oprinnelig at alle skul-

de sendes på slavearbeide, men hvor opp. Den stekende varmen og vidt dette vil bli gjennemført er enn ikke helt på det rene. På Bretvedt fører ca. 120 menn, kvinner og barn en humørlig tilværelse uviss om sin egen og sine pårørendes videre skjebne.

Til en slik grusomhet og umenneskelighet har ikke det norske folk kunnet tie. Kirken i sin helhet har sendt Quisling en protestskrivelse hvor den fremhever denne krenkelse av kristendommens grunnverdier: De Guds bud som er grunnleggende for alt samfundsliv, nemlig rett og rettferdighet. I 91 år har jødene hatt lovlig rett til å bosette sig og ernære sig i vårt land. Nu blir de uten noensomhelst forgåelse frattet enhver eksistensmulighet, ene og alone for sin avstamnings skyld. Også de svenske biskoper har sluttet sig varmt til denne protest.

FYVE DØGN PÅ EN FLÅTE.

For en tid siden ble en norsk båt angrepet i det Karibiske hav av to ubåter samtidig. Den norske båten fikk først en torpedo midtskips som stoppet maskinen momentant. Den andre ubåten, som lå i overvannsstilling, åpnet samtidig kanonild mot båten. Akterskipet ble knust og halvparten av mannskapet drept. Systematisk begynte tyskerne å skyte istykker livbåtene på den ene siden. Mannskapet hadde én ting å gjøre: De måtte søke dekning så godt de kunne. Da begynte plutselig et av maskingeværene oppe på brua å knitre. Tyskerne ble ikke så lite forfjamset og måtte også søke dekning, og kanonskytningen stoppet derfor i noen minutter.

Mannskapet benyttet denne tiden til å få ut en livbåt og en flåte. Det viste seg at maskingeværskytteren var skipperen selv, som uten at noen hadde lagt mørke til det hadde kommet seg opp på brua igjen.

Ubåtene forsvant da de så at mannskapet gikk fra borde. Fire mann måtte gå på flåten, og styrmannen og tre mann meldte seg frivillig. Mens livbåten forholdsvis hurtig nådde land, drev flåtemannskapet omkring i 20 døgn, før de ble tatt

elen på varm holdt på å knekke men styrmannen reddet situasjonen. Han var det rene goni når det g. dt å range skilpadder, som ble st st rå, og som tjente som flytende og fast føde.

FELLESNYTTE.

Vi har den glede å gjengi et skriv av 24/11 til Ordføreren i Berum fra Wilh. Nickelsen, Lysaker: "Fra herredskassereren har jeg mottatt meddelelse om at De, hr. ordfører, har nedsat min herredsskat til kr. 1000,-, hvorfor jeg tillater mig å sende Dem min opriktige tak. Heil og Sel."

STORBRIANNIAS SOSIALPOLITIKK.

Midt under brennende krig arbeider Storbritannia med sosiale reformer. En komité under ledelse av Sir William Beveridge har nu fremlagt forslag om utvidet sosialtrygd. Forslaget går bl.a. ut på tvungen trygd for alle borgere uansett yrke og inntekt, barnetrygd for alle, arbeidsløshetsstrygd uten tidsbegrensning etc. Også vi her i Norg har meget å lære av disse forslag, som, hvis de blir antatt, vil bety et langt skritt fremover på det sosiale området.

KRIGSOVERSIKT.

Den allierte erobring av hele Fransk Nordafrika - undtagen Tunis - ble hilst med glede blandt de allierte og kanskje særlig i alle okkuperte land. Offensiven har stor strategisk og politisk betydning. Den har åpnet Middelhavet for de alliertes transporter og tvunget Tyskland til å spre sine styrker - særlig hva fly angår - i ennu høyere grad enn før. Den er det første skritt mot den annen front i Europa som må komme i stand for å tilføye Tyskland det avgjørende militære nederlag.

De tyske styrker i Nordafrika står nu inneklemt mellom de allierte styrker som er rykket inn i Tunis og den 8. britiske armé som følger Rommel inn i Tripolitania. Det har lykkes tyskerne å sende betraktelige forsterkninger til

Tunis, slik at aksjon midlertidig er overlegen både i luften og på land - inntil de allierte får utbygget flyplassene og forbindelseslinjene bak fronten. Overförslene har imidlertid kostet tyskerne mye. Det er særlig gått hardt ut over transportflyene, men aksjen har også mistet mer tonnasje enn de har tatt. Det kom visstnok temmelig overraskende på de allierte at Rommel oppgav der sterke stillingen ved El Agheila uten kamp. Tyskerne vil formodentlig sette alt inn på å holde trekanten Tripolis-Sicilia-Tunis og man venter at Rommel derfor vil møte de allierte nærmere Tripolis, muligens ved byen Misurata ca. 150 km. fra Tripolis, hvor terrenget byr på gode forsvarsmuligheter.

Italias stilling er nu kommet i forgrunnen. I sin siste tale rettet Churchill en kraftig advarsel til Italia og det er helt på det rene at det italienske folks moral er elendig, særlig etterat de i stor alvor har fått føle krigen på egen jord ved de ødeleggende slag som det britiske flyvåpen har rettet mot byene i Norditalia. I det siste har også amerikanske fly fra Nordafrika rettet kraftige angrep mot Neapel. Samtidig blir flyplasser og havner/bombot systematisk dag for dag. /på Sicilia Italia er aksjons svakeste punkt og det er meget som taler for at de allierte, etterat felttoget i Nordafrika er avsluttet, vil gå i land på Sicilia og Sardinia for derfra å rette et slag mot selve Italia. Etter gammel italiensk skikk skulle dette være tidspunktet til å hale seg i land med en fred på noenlunde gode betingelser, men det er ved neppe sannsynlig at det nuværende regime kan tillate seg det.

Den allierte offensiv i Afrika har uten tvil betydd en avlastning for russerne på østfronten, som samtidig satte i gang en sterk offensiv ved Stalingrad og på midtfronten. Stalingrad er nu definitivt utenfare, skjønt det fremdeles kjempes i byens gater. Mellom Volga og Don er en tysk armé på 12 divisjon

er omringet og hevdist til å få forsyninger luftveien. N.v. for øyeblikket er russene trange frem til området ved byen Berarimovitsj og sør for Stalingrad raser heftige kamper ved Kotelnikovo øst for Don "kleet". For å hindre tyskerne i å sende forsterkninger til østfronten mistet mor tonnasje over de hær teknar har russene samtidig gått til råd til. Det kom visstnok temmelig angrep i trekanten Welikje Luk-Rzhev-Vjasma. I dette området er flere tyske garnisoner omringet. Jernbanen mellom Rzhev og Vjasma er brutt og i den sterkt befestede byen Rzhev - som også tidligere har vært omringet - ble det først siden meldt om gatekamper. Igår kom det også melding om at russene hadde satt i gang en offensiv ved Vorchesj. Det har vært voldsomme luftkamper på østfronten den siste uken. På en uke har russene skutt ned 407 tyske fly, der av over 200 transportfly. I Kaukasus er kampane stilnet av, men lokale angrep og motangrep pågår, særlig ved Tuapse.

De russiske offensiver er blitt møtt av sterk tysk motstand, men tyngden av de russiske angrepene ser ut til å vekke ongstelse i Berlin. Fra nu av må Tyskland inntrotte seg på forsvarskrig.

I Det fjerne Østen har de allierte besatt Bona på Ny Guinea, som er japanernes siste støttepunkt på det østlige Ny Guinea. Det var i juli japanerne gikk i land på Ny Guinea for å trenge frem over Owen Stanley fjellene mot Port Moresby hvorfra de kunde trætte Australia direkte. De blev imidlertid drevet tilbake over fjellene og gjennem jungelen etter voldsomme kamper. Det er første gang japanerne er blitt slått på sitt spesialfelt - jungulkamper. Og det er det første japanske støttepunkt som er tatt tilbake av de allierte. Japanerne har lidt store tap av krigs- og forsyningsskip både ved Ny Guinea og ved Guadalcanal på Salomonøyene. USA tilkjemper seg langsomt horredømmet til sjøss som blir avgjørende for krigen i Det fjerne Østen, samtidig som de følger der

Tunis, slik at aksjon midlertidig er overlegen både i luften og på land - inntil de allierte får utbygget flyplassene og forbindelseslinjene bak fronten. Overförslene har imidlertid kostet tyskerne mye. Det er særlig gått hardt ut over transportflyene, men aksjen har også mistet mer tonnasje enn de har tatt. Det kom visstnok temmelig overraskende på de allierte at Rommel oppgav der sterke stillingen ved El Agheila uten kamp. Tyskerne vil formodentlig sette alt inn på å holde trekanten Tripolis-Sicilia-Tunis og man venter at Rommel derfor vil møte de allierte nærmere Tripolis, muligens ved byen Misurata ca. 150 km. fra Tripolis, hvor terrenget byr på gode forsvarsmuligheter.

Italias stilling er nu kommet i forgrunnen. I sin siste tale rettet Churchill en kraftig advarsel til Italia og det er helt på det rene at det italienske folks moral er elendig, særlig etterat de i stor alvor har fått føle krigen på egen jord ved de ødeleggende slag som det britiske flyvåpen har rettet mot byene i Norditalia. I det siste har også amerikanske fly fra Nordafrika rettet kraftige angrep mot Neapel. Samtidig blir flyplasser og havner/bombot systematisk dag for dag. /på Sicilia Italia er aksjons svakeste punkt og det er meget som taler for at de allierte, etterat felttoget i Nordafrika er avsluttet, vil gå i land på Sicilia og Sardinia for derfra å rette et slag mot selve Italia. Etter gammel italiensk skikk skulle dette være tidspunktet til å hale seg i land med en fred på noenlunde gode betingelser, men det er ved neppe sannsynlig at det nuværende regime kan tillate seg det.

Den allierte offensiv i Afrika har uten tvil betydd en avlastning for russerne på østfronten, som samtidig satte i gang en sterk offensiv ved Stalingrad og på midtfronten. Stalingrad er nu definitivt utenfare, skjønt det fremdeles kjempes i byens gater. Mellom Volga og Don er en tysk armé på 12 divisjon

er omringet og hevdist til å få forsyninger luftveien. N.v. for øyeblikket er russene trange frem til området ved byen Berarimovitsj og sør for Stalingrad raser heftige kamper ved Kotelnikovo øst for Don "kleet". For å hindre tyskerne i å sende forsterkninger til østfronten mistet mor tonnasje over de hær teknar har russene samtidig gått til råd til. Det kom visstnok temmelig angrep i trekanten Welikje Luk-Rzhev-Vjasma. I dette området er flere tyske garnisoner omringet. Jernbanen mellom Rzhev og Vjasma er brutt og i den sterkt befestede byen Rzhev - som også tidligere har vært omringet - ble det først siden meldt om gatekamper. Igår kom det også melding om at russene hadde satt i gang en offensiv ved Vorchesj. Det har vært voldsomme luftkamper på østfronten den siste uken. På en uke har russene skutt ned 407 tyske fly, der av over 200 transportfly. I Kaukasus er kampane stilnet av, men lokale angrep og motangrep pågår, særlig ved Tuapse.

De russiske offensiver er blitt møtt av sterk tysk motstand, men tyngden av de russiske angrepene ser ut til å vekke ongstelse i Berlin. Fra nu av må Tyskland inntrotte seg på forsvarskrig.

I Det fjerne Østen har de allierte besatt Bona på Ny Guinea, som er japanernes siste støttepunkt på det østlige Ny Guinea. Det var i juli japanerne gikk i land på Ny Guinea for å trenge frem over Owen Stanley fjellene mot Port Moresby hvorfra de kunde trætte Australia direkte. De blev imidlertid drevet tilbake over fjellene og gjennem jungelen etter voldsomme kamper. Det er første gang japanerne er blitt slått på sitt spesialfelt - jungulkamper. Og det er det første japanske støttepunkt som er tatt tilbake av de allierte. Japanerne har lidt store tap av krigs- og forsyningsskip både ved Ny Guinea og ved Guadalcanal på Salomonøyene. USA tilkjemper seg langsomt horredømmet til sjøss som blir avgjørende for krigen i Det fjerne Østen, samtidig som de følger der